

Storfjärilfaunan i Järfälla

Av

BROR KÄLLKVIST, Kallhäll

Under en period av 10 år, 1947—1957, har jag i trakterna kring Kallhäll bedrivit en ihållande insamling av Macrolepidoptera. Resultatet har varit ganska skiftande från det ena året till det andra. Denna del av mälardalen är tämligen rik på skog, innehållande både barrträd och lövträd, medan fält med odlad jord ej finnes i några större ytor utan inskränker sig till mindre »plättar». Naturligt är därför att de arter som har skogsområdena till hemvist uppträder rikligare än andra arter. Trakten kring Översjön med dess skogsbranter och sankar lokaler har flitigt utnyttjats, ävensom skogsåsarna mellan Stäket och Hässelby. Insamlingen har bedrivits både med håv och lampa. Även mossa, lövsamlingar och odlad jord har genomsökts tidvis. Jag framhåller dock att vissa arter troligen har blivit förbisedda, men hoppas nedanstående uppställning innehåller något av värde.

Papilionidae

Papilio machaon L. Sedd endast en gång. Den 8.7.1950. Den flög på hög höjd.

Pieridae

Pieris bassicae L. Tämligen allmän.

— *rapae* L. Tämligen sällsynt.

— *napi* L. Allmän över allt i såväl skog som öppen terräng.

Anthocharis cardamines L. Sedd ganska ofta i maj—juni. Särskilt ♂.

Gonopteryx rhamni L. Allmän både vår och höst.

Leptidea sinapis L. Särskilt på våren allmän i skogsläntor.

Nymphalidae

Limenitis populi L. Larver och puppor funna. 2 st 1947, 1 st 1950. Har ej iakttagits sedan.

Vanessa io L. Allmän både som imago och larv.

— *antiopa* L. Uppträder sällsynt.

— *urticae* L. Allmän.

Polygonia c-album L. Tämligen allmän.

Pyrameis atalanta L. Tämligen sällsynt.

— *cardui* L. Uppträder synnerligen sporadiskt.

Melitaea athalia Rott. Allmän.

Mesodryas paphia L. Tämligen allmän på eftersommaren. Ofta sedd flygande

Entomol. Ts. Ärg. 81. H. 3—4, 1960

- bland tistlarna i den sank terrängen vid Översjöns norra ände.
Rathora latonia L. Ställvis tämligen allmän.
Acidalia aglaja L. Allmän.
- Fabriciana cydippe* L. Som föregående.
Brenthis ino Rott. Tämligen allmän.
Clossiana selene Schiff. Allmän på ångar och i skogsgläntor.
 — *euprosyne* L. Som föregående.

Satyridae

- Erebia ligea* L. Allmän, vissa år sparsamare.
Satyrus semele L. Ofta iakttagen i bergen utefter Mälaren.
Aphantopus hyperanthus L. Allmän.
Epinephele jurtina L. Ej lika allmän som föregående.
Coenonympha arcania L. Ställvis tämligen allmän.
- *pamphilus* L. Allmän.
Pararge aegeria egerides Stgr. Flyger tämligen allmän över hela området, särskilt i skogsgläntor.
Pararge hiera F. Ofta påträffad i bergstrakter.
 — *maera* L. Tämligen allmän.

Lycaenidae

- Callophrys rubi* L. Allmän.
Ruralis quercus L. 1 ex. 23.7.1950, imago. 3 st larver på ek 23.6.1951.
 — *betulae* L. 2 ex. larver funna 25.6.1954 på plommonträd.
Heodes virgaureae L. Tämligen allmän vissa år.
 — *phlaeas* L. Ej sällsynt.
 — *hippotoë* L. Som föregående.
- Plebejus argus* L. Funnen både på ångar och i glesa skogspartier.
Plebejus medon Esp. Sedd några gånger på ängsmark.
Polyommatus icarus Rott. Allmän.
 — *amandus* Schn. Flyger tämligen sällsynt över ångar på högsommaren.
 — *semiargus* Rott. Allmän.
Celastrina argiolus L. Är rätt vanlig på försommaren.

Hesperiidae

- Cyclopides silvius* Knoch. Funnen vid flera tillfällen på ångar och i skogsgläntor.
Augiades sylvanus Esp. Allmän.
- Urbicola comma* L. Tämligen sällsynt.
Nisoniades tages L. Sedd endast några gånger.
Pyrgus malvae L. Allmän.

Sphingidae

- Sphinx ligustri* L. Ej sällsynt. Larven påträffad flera ggr på liguster och syren.
 — *pinastri* L. Allmän. Puppen ganska lätt att hitta under mossor.
Pergesa elpenor L. Fångad på lampa vid ett par tillfällen.
- *porcellus* L. 1 ex. fångat under vila på liguster 6.7.1953.
Smerinthus ocellatus L. Tämligen allmän. Larven påträffas ofta på Salix.
Amorpha populi L. Allmän.

Notodontidae

- Cerura bicuspis* Bkh. En ♂ fångad på lampa 19.6.1954 i björkbacke.
- *bifida* Hb. 1 ex. funnen som larv 18.8.1952 på asp.

- Dicranura vinula* L. Larven mycket lätt att hitta på Salix och asp.
- Pheosia dictaeoides* Esp. Allmän. Har kommit till lampa nästan varje gång under juli—augusti.
- Notodonta ziczac* L. Allmän.
— *dromedarius* L. Ej så vanlig som föregående.
- Lophopteryx camelina* L. Tämliken allmän.
- Pterostoma palpinum* L. Påträffad ett par ggr som larv på asp.
- Phalera bucephala* L. Allmän. Larvkolonier funna ett par ggr.
- Pygaera curtula* L. 1 ex. på lockbete 27.6. 1955. 1 ex. som larv på Salix 1953.
— *pigra* Hufn. Allmän.

Saturniidae

- Eudia pavonia* L. Tämliken vanlig om våren och försommaren.

Lasiocampidae

- Poecilocampa populi* L. Flera ex. fångade på lampa under hösten, dock endast ♂.
- Eriogaster lanestris* L. Anmärkningsvärt svår att påträffa. Ett fåtal larver funna.
- Lasiocampa quercus* L. Funnen som larv på blåbärsris ett par ggr.
- Macrothylacia rubi* L. Allmän.
- Epicnaptera ilicifolia* L. Ej sällsynt.
- Dendrolimus pini* L. Ej påträffad sedan 1947.

Lymantriidae

- Dasychira pudibunda* L. Funnen en gång som larv på al 28.8.1950.
- Lymantria monacha* L. 1 ex. som larv på lingonris 26.6.1952.

Drepanidae

- Drepana lacertinaria* L. Ej sällsynt i björkskog och på sankare ställen.
- *falcataria* L. Tämliken allmän.

Polyplocidae

- Thyatira batis* L. Larverna påträffas rätt ofta på Rubus.
- Palimpsestis flavicornis* L. 1 ex. på lampa 15.7.1955.
- *fluctuosa* Hb. 1 ex. på lampa 15.7. 1955. 2 ex. på lampa 27.7.1955.
- *duplaris* L. Allmän.
- Polyploca cinerea* Goeze. Allmän, särskilt om våren i björkskog.
- Diloba caeruleocephala* L. Funnen en gång som larv på rönn 18.6.1947.

Noctuidae

- Acronycta leporina* L. Funnen ett par ggr i trakterna kring Översjön som larver på björk.
- *megacephala* F. Funnen två ggr i aug. 1951 som larver på asp.
- *alni* L. Mycket sällsynt.
- *tridens* Schiff. Ej sällsynt.
- *psi* L. 1 ex. som larv på björk 29.7. 1951.
- *auricoma* F. Allmän.

- *rumicis* L. Allmän.
Euxoa obelisca Hb. Fångad flera ggr på lampa.
 — *nigricans* L. Täml. allmän.
 — *tritici* L. Täml. allmän.
Agrotis segetum Schiff. Allmän.
 — *exclamationis* L. Allmän.
 — *corticea* Hb. 1 ex. på lampa 15.7.1955.
Rhyacia brunnea F. Täml. sällsynt.
 — *baja* F. Ej sällsynt. Påträffas ofta i lövskog.
 — *triangulum* Hufn. Några ex. tagna på lampa.
 — *plecta* L. Täml. allmän.
 — *cuprea* Schiff. Allmän, särskilt på fuktiga ställen.
Rhyacia augur F. Allmän.
Eurois prasina F. 1 ex. aug. 1950.
 — *oculta* L. Kommer ofta till lampan i aug.
Orthosia caecimacula Schiff. Ej sällsynt.
Naenia typica L. Allmän särskilt i juli.
Triphaena pronuba L. Mycket allmän på odlad mark.
 — *fimbria* L. 1 ex. som larv på Primula i maj 1950. En ♀ fångad på lampa i aug. 1954. Efter två dygn lade honan omkr. 200 ägg. Samtliga ägg kläcktes under ett dygn.
Actinotia polyodon Cl. Ej sällsynt.
Barathra brassicae L. Täml. allmän.
Polia contigua Schiff. Täml. allmän i lövmarker.
 — *thalassina* Rott. Allmän på samma lokaler som föregående.
 — *dissimilis* Kn. Allmän.
 — *oleracea* L. Allmän.
 — *psi* L. Allmän.
Harmodia bicurris Hufn. Ej sällsynt.
Aplecta advena Schiff. Täml. allmän. Larverna påträffas rätt ofta under mossor på våren.
 — *hepatica* Cl. April 1952 påträffades ett 10-tal larver under barken på en stolpe vid ett skogsbryn.
 — *nebulosa* Hufn. Ej allmän.
Tholera popularis F. Allmän.
 — *cespitis* Schiff. Allmän.
Monima gothica L. Allmän.
 — *stabilis* View. Ej allmän.
- *pulverulenta* Esp. Ej svår att få på lampa.
 — *incerta* Hufn. Allmän.
Cerapteryx graminis L. Allmän. 1954 mycket allmän.
Hyphilare lithargyria Esp. Täml. allmän.
Sideridis conigera Schiff. Allmän.
 — *comma* L. Allmän.
 — *impura* Hb. Täml. allmän.
Cucullia umbratica L. Allmän. Påträffas rätt ofta vilande på stolpar under dagen.
Brachionycha nubeculosa Esp. Ej sällsynt på våren.
Dasyptolia templi Thunb. 1 ex. på lampa i maj 1951.
Bombycia viminalis F. Täml. allmän.
Chloantha solidaginis Hb. Larverna påträffas ibland på *Vaxinium uliginosum*. De föredrager då blommorna före bladen.
Xylina exoleta L. Larverna funna några ggr på ärtväxter.
Calotenia celsia L. Ej allmän.
Eumichtis satura Schiff. 1 ex. funnen 19.7.1950 vid sjöstrand.
 — *adusta* Esp. Allmän. Larverna mycket lätta att finna under mossor på våren.
Agriopsis aprilina L. 1 ex. larv funnen på ek, men var dock parasiterad.
Crypsedra gemmea Tr. Några ex. på lampa under sensommaren.
Antitype polymita L. Sällsynt.
 — *chi* L. Allmän.
Eupsilia satellitia L. Allmän.
Conistra vaccini L. Allmän om våren.
Amathes helvola L. Täml. allmän.
 — *litura* L. Täml. allmän, särskilt på lövbevuxen ängsmark.
Cosmia fulvago L. Allmän.
Amphipyra pyramidea L. Täml. sällsynt.
 — *tragopogonis* L. Allmän.
Stygiostola umbratica Goeze. Allmän.
Parastichtis monoglypha Hufn. Täml. allmän.
 — *rurea* F. Täml. allmän.
 — *lateritia* Hufn. Allmän.
 — *obscura* Haw. Funnen flera ggr som larv under mossor.

- *illyria* Frr. Funnen några ggr som larver under mossor.
- *basilinea* Schiff. Täml. sällsynt.
- *secalis* L. Allmän.
- Oligia strigilis* L. Täml. allmän särskilt på ängsmark.
- *latrunculus* Schiff. Allmän.
- *literosa* Haw. 1 ex. på lampa 30.7.1955.
- Euplexia lucipara* L. 1 ex. på lampa 16.7.1955.
- Talpophila matura* Hufn. 1 ex. på lampa 30.7.1955.
- Elaphria morpheus* Hufn. Täml. allmän särskilt i lövskog.
- *clavipalpis* Scop. Täml. allmän.
- Athetis palustris* Hb. 1 ex. 12.6.1950.
- Apamea fucosa* Frr. Allmän.
- Hydroecia micacea* Esp. Ej sällsynt. Samtl. fångster gjorda på lampa i skymningen.
- Pyrrhia umbra* Hufn. 2 ex. 1 st 1951, 1 st 1953.
- Calymnia pyralina* Schiff. 1 ex. på lampa 6.8.1954.
- *trapezina* L. Allmän.
- Enargia paleacea* Esp. Ej sällsynt.
- Phragmitiphila typae* Thnbg. 1 ex på lampa 4.9.1954.
- Panolis flammea* Schiff. Allmän både som imago och puppa. Fjärilen även på dagen i sälgens blommor.
- Anarta myrtilli* L. Ej allmän. Några ggr som larv på ljung.
- Sarothripus degeneranus* Hb. Täml. allmän.
- Hylophila prasinana* L. 2 ex. som imago.
- Catocala fraxini* L. 1 ex. 20.8.1947.
- Gonospileia mi* Cl. Allmän.
- *glyphica* L. Allmän.
- Syngrapha interrogationis* L. Täml. allmän.
- Phytometra bractea* F. Har under de sista åren visat sig allt vanligare. Kommer ofta till lampa i augusti.
- *chrysitis* L. Funnen några ggr på lampa.
- *jota* Tr. Fångad på lampa 12.7.1954.
- *gamma* L. Allmän.
- *festucae* L. Sällsynt.
- *confusa* Steph. Täml. sällsynt.
- Chrysoptera moneta* F. 1 ex. 16.8.1954.
- Abrostola triplasia* L. Ej allmän. Larver påträffade på nässlor.
- *tripartita* Hufn. Ej allmän. 1 ex. 15.7.1955 på lampa.
- Scoliopteryx libatrix* L. Täml. allmän.
- Toxocampa pastinum* Tr. Allmän.
- *craccae* F. 1 ex. på lampa 17.8.1954.
- Aethia emortualis* Schiff. 1 ex. 22.6.1947 flygande på sank mark.
- Parascotia fuliginaria* L. 1 ex. 22.7.1955 på lampa.
- Prothymia viridaria* Cl. Täml. sällsynt.
- Rivula sericealis* Scop. Allmän. Mycket allmän åren 1949—1952.
- Herminia tentacularia* L. Allmän.
- Pechipogo barbalis* Cl. 1 ex. 1.7.1952.
- Bomolocha fontis* Thnbg. Allmän i synnerhet på sank skogsmark.
- Hypena proboscidalis* L. Täml. allmän.

Geometridae

- Brephos parthenias* L. Allmän om våren.
- *notha* Hb. 1 ex. 3.5.1951.
- Epirranthis diversata* Schiff. Allmän om våren.
- Hipparchus papilionarius* L. Funnen flera ggr både som imago och larv på björk.
- Jodis lactearia* L. Allmän.
- *putata* L. Mycket allmän.
- Rhodrostrophia vibicaria* Cl. Funnen några ggr i lövskog.
- Cosymbia pendularia* Cl. Täml. allmän i björkskog.
- *punctaria* L. Täml. allmän i lövskog.
- Scopula ternata* Schrank. Allmän.
- *immorata* L. Täml. allmän.
- *incanata* L. Sällsynt.
- *floslactata* Haw. Allmän.
- *immutata* L. Som föregående.
- Sterrho serpentata* Hufn. Täml. allmän.
- *seriata* Schrank. Allmän.
- *pallidata* Schiff. Ej sällsynt.
- *biselata* Hufn. Som föregående.
- *inornata* Haw. Allmän.
- *deversaria* Hs. Ej vanlig.

- *aversata* L. Allmän.
 — *emarginata* L. Täml. sällsynt.
Larentia clavaria Haw. Fångad med lampa några ggr i skogsmark.
Ortholitha chenopodiata L. Allmän.
Odezia atrata L. Allmän på gräs o. buskmarkerna i den sank terrängen vid Översjön.
Nothopteryx carpinata Bkh. Täml. allmän.
Lobophora halterata Hufn. Allmän på våren.
 — *effusa* Nordstr. Ej så vanlig som föregående.
Mysticoptera sexalata Retz. Ej vanlig.
Malacodea regelaria Tngstr. 1 ex. 26.5. 1952 på sank ängsmark.
Operopthera fagata Scharfenb. Allmän.
 — *brumata* L. Allmän.
Oporinia dilutata Schiff. Täml. allmän.
 — *autumnata* Bkh. Allmän.
Calocalpe undulata L. Allmän särskilt i sank skog.
Lygris prunata L. Allmän. Larver lätt att hitta på *Ribes alpinum*.
 — *testata* L. Ej så vanlig som föregående.
 — *populata* L. Allmän.
 — *mellinata* F. Sällsynt.
Cidaria fulvata Forst. Fångad flera ggr m. lampa.
 — *ocellata* L. Allmän.
 — *bicolorata* Hufn. Funnen en gång 3.8. 1952 bland albuskar.
 — *variata* Schiff. Allmän.
 — *obeliscata* Hb. Täml. allmän.
 — *cognata* Haw. 1 ex. på lampa 30.7. 1955.
 — *siterata* Hufn. Funnen några ggr, mest som larv på björk, en gång som larv på *Viburnum*.
 — *miata* L. Ej sällsynt.
 — *latefasciata* Stgr. Täml. sällsynt.
 — *truncata* Hufn. Allmän på sank mark.
 — *citrata* L. Allmän.
 — *fluctuata* L. Allmän.
 — *montanata* Schiff. Allmän.
 — *quadrifasciata* Cl. Täml. allmän.
 — *spadicearia* Schiff. Allmän.
 — *olivata* Schiff. Sällsynt.
 — *pectinataria* Kn. Täml. sällsynt.
 — *didymata* L. Täml. allmän.
 — *parallellineata* Retz. Ej sällsynt särskilt på fuktig mark.
 — *suffumata* Schiff. Täml. allmän. Uppträdde rikligt 1952.
 — *otregiata* Metcalfe. Sällsynt.
 — *caesiata* Schiff. Rätt vanlig på blåbärsris.
 — *derivata* Schiff. Endast några ggr.
 — *cucullata* Hufn. Som föregående.
 — *bilineata* L. Allmän överallt.
 — *corylata* Thnbg. Allmän.
 — *albicillata* L. Funnen flera ggr som imago.
 — *tristata* L. Sällsynt.
 — *hastulata* Hb. Allmännare än föregående.
 — *alternata* Müll. Allmän.
 — *alchemillata* L. Funnen endast en gång 1951.
 — *bifasciata* Haw. Ett ex. 9.8.1952 i buskvegetation.
 — *blandiata* Schiff. Ej allmän.
 — *albulata* Schiff. Allmän.
 — *furcata* Thnbg. Allmän. Varierar oerhört i utseende.
Pelurga comitata L. Allmän. Lätt att fånga med lampa.
Hydrelia flammeolaria Hufn. Allmän.
Eupithecia bilunulata Zett. Allmän i barrskog.
 — *absinthiata* Cl. Funnen en gång 23.7. 1952.
 — *vulgata* Hb. Allmän.
 — *succenturiata* L. 1 ex. 22.7.1955 på lampa.
 — *castigata* Hb. Funnen en gång 10.8. 1951 som larv.
 — *satyrata* Hb. Allmän.
 — *oxydata* Tr. Funnen en gång 29.7. 1951.
 — *sinuosaria* Ev. Täml. allmän.
 — *tantillaria piceata* Prf. Allmän.
Horisme tersata Schiff. 1 ex. 15.6.1952.
Arichanna melanaria L. Täml. sällsynt på myrar.
Lomaspilis marginata L. Allmän.
Cabera pusaria L. Allmän.
 — *exanthemata* Scop. Mindre allmän.

- Ennomos alniaria* L. Ej sällsynt på hösten.
 — *erosaria* Schiff. 1 ex. 25.8.1951.
Selenia bilunaria Esp. Täml. allmän.
Colotois pennaria L. Allmän. Larver funna flera ggr på Prunus.
Crocallis elinguaris L. Som föregående.
Gonodontis bidentata Cl. Allmän.
Phalaena syringaria L. 1 ex. som puppa fästad på liguster. Kläckt 17.7.1955, 1 ex. på lampa 22.7.1955.
Anagoga pulveraria L. Allmän i den sänkare barrskogen.
Angerona prunaria L. Ej sällsynt.
Opisthograptis luteolata L. Sällsynt.
Epione repandaria Hufn. Endast några ggr.
 — *vespertaria* F. På vissa ställen allmän. (Översjön.)
Lithina chlorosata Scop. Allmän på fuktig mark.
Semiothisa notata L. Allmän.
 — *alternaria* Hb. Ej allmän.
 — *signaria* Hb. Som föregående.
- *liturata* Cl. Allmän.
 — *clathrata* L. Allmän.
 — *wauaria* L. Allmän.
 — *fulvaria* Vill. Allmän.
Isturgia carbonaria Cl. Ej sällsynt på mjölonris. 1953 allmän.
Erannis defoliaria Cl. Allmän.
Phigalia pedaria F. Ej sällsynt, särskilt i april.
Lycia hirtaria Cl. Ej sällsynt.
Biston betularius L. Allmän.
Boarmia cinctaria Schiff. Allmän.
 — *ribeata* Cl. Endast 1 gång.
 — *repandata* L. Allmän.
 — *roboraria* Schiff. En gång som larv på al 6.6.1953.
 — *bistortata* Goeze. Sällsynt.
 — *punctulata* Schiff. Allmän på våren.
Gnophos myrtillata Thnbg. Sällsynt.
 — *sordaria* Thnbg. 1 ex. 13.7.1951.
Ematurga atomaria L. Allmän.
Bupalus pinarius L. Allmän. 1954 mycket allmän.
Siona lineata Scop. Allmän.

Nolidae

- Arctia caja* L. Sällsynt.
Atolmis rubricollis L. 2 ex. 30.6.1951, 16.3.1952. Sistnämnda som puppa.
Cybosia mesomella L. 1 ex. 10.7.1951.
Diaphora mendica Cl. 1 ex. 27.6.1951.
Diacrisia sannio L. 1 ex. 13.7.1951.
Lithosia complana L. 1 ex. 14.6.1951. (larvex.)
- *lurideola* Zinck. 1 ex. 23.7.1950.
Parasemia plantaginis L. 2 ex. 22.6.1947, 9.7.1956.
Phragmatobia fuliginosa Stgr. Allmän.
Spilartia lutea Hufn. Täml. allmän.
Spilosoma lubricipedium L. Täml. allmän.

Anthroceridae

- Adscita statices* L. Långt ifrån vanlig.
Anthropera filipendulae L. Ej allmän.
- *trifolii* Esp. Allmän.

Cossidae

- Cossus cossus* L. Funnen allmänt, särskilt larverna.
- Hepiolus sylvinus* L. Täml. allmän.
 — *lupulinus* L. Funnen två ggr 16.6.1952, 19.6.1952.